

GÜNCEL EKONOMİK DURUM DEĞERLENDİRMESİ VE SORUNLAR İLE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YÖNETİM KURULU BAŞKANI FADIL SİVRİ'NİN AÇIŞ KONUŞMASI

17 EYLÜL 2020 / İZMİR

Saygıdeğer Konuklar,
İş dünyasının ve medya kuruluşlarımızın değerli temsilcileri,
Değerli ESİAD Üyeleri,

Hoş geldiniz.

Çin'den başlayarak pandemiye dönüşen yeni Koronavirüs salgını (COVID-19) başta sağlığımız olmak üzere, günlük yaşamımız ve ekonomimiz üzerinde dönüştürücü etkilere neden olmaktadır.

Hala içinde olduğumuz salgın dönemi boyunca çevrimiçi toplantılar düzenleyerek, konuyu çeşitli açılardan ele alıyoruz. **Bugün odak noktamız ekonomi. Yılın ilk yarısını geride bıraktıktan sonra, güncel ekonomik durumumuzu değerlendirmek ve önümüzdeki döneme ilişkin sorunlar ile çözüm önerileri konusunda görüş alışverişinde bulunmak** üzere derneğimiz Ekonomik Gözlem Grubu ile bugünkü toplantıyı düzenledik.

Sertifika No: Q-140005

Yönetim Kurulu Üyemiz Muhittin Bilget Başkanlığındaki **Ekonomik Gözlem Grubumuz salgın dönemi boyunca çevrim içi her ay düzenli olarak toplandı.** Bu vesile ile kendilerine ve Grubumuzun değerli üyelerine katkı, görüş ve değerlendirmeleri için bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Ekonomik Gözlem Grubumuzun Başkanı Muhittin Bilget'e sunumları için sözü vermeden önce **ekonomiye ilişkin kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.**

Değerli misafirler,

Gerek 2019 yıl sonunda üyelerimizle bir araya gelerek ekonomiyi değerlendirip, öngörülerimizi paylaştığımız toplantıda **gerekse 2020 yılı başında Prof. Dr. Refet Gürkaynak ile ekonomik model önerilerini** ele aldığımız toplantıda **ekonomideki bir takım zorluklulara dikkat çekmiştik.** İç ve dış yatırımların artmadığına, enflasyonun tek haneye düşürülmesine, istihdam kaybı ile genç işsizliği sorununa, uygun maliyetli kaynaklara ulaşmaya duyulan ihtiyaca, hukuk, demokrasi ve ekonomi alanında gerekli yapısal reformlara kadar birçok konuya değinmiştik.

COVID-19 Salgını ile birlikte ekonomideki **bu sıkıntıların derinleştiği ve yeni sorunlar eklendiği** görülüyor.

Pandemi süreci bize artık güvenli liman olmadığını gösterdi. **Üretimin, ekonomik aktivitenin devamı için çalışma ortamlarının da sağlıklı ve güvenilir olması birincil öncelik** haline geldi.

Sertifika No: Q-140005

İş yapma biçimlerinde de ciddi bir dönüşüm yaşanıyor. Dijital alt yapıyı güçlendirici yatırımlar, online satış platformları, uzaktan çalışma bu dönüşümde ilk akla gelenler. **Sağlam ve dayanıklı kalmanın başlıca şartları esneklik ve hızın yanında nitelikli işgücü ve yenilikçilik.**

Pandeminin etkilerinin hissedildiği aylara dair **ekonomik veriler ekonominin bu dönemde ne kadar büyük bir sıkıntı içinde olduğunu net bir şekilde gözler önüne serdi.** Ekonomimiz 2'nci çeyrekte %9,9 daraldı. Yatırımlar yapılamadı, dış ticaretimiz azaldı, ülkemiz için önemli döviz kaynağı olan turizm gelirleri ciddi şekilde azaldı, dolayısıyla cari açığımız arttı, cari açığı finanse edebilmek için rezervlere başvuruldu.

Bu dönemde bütçenin ise vergi gelirlerindeki azalış ile pandemi dönemindeki destek ödemelerinin de etkisiyle yılsonunda hedeflenenin üzerinde açık vermesi bekleniyor. Döviz kurlarındaki yükseliş, parasal ve mali genişleme yılsonu enflasyonunun iki haneli olmasına neden olacak.

İşsizlik oranı pandemi öncesi de istenilen seviyelerde değildi, ancak pandemiyle birlikte daha kaygı verici boyutlara ulaştı.

Gelir dağılımındaki bozukluğun düzelmediğini, özellikle ekonomik büyümedeki düşük performans ve döviz kurlarındaki yükselişle birlikte kişi başına milli gelirin yıllar itibariyle düşüşe devam ettiğini görüyoruz.

Sertifika No: Q-140005

Yeri gelmişken belirtmek isterim ki, **böylesi bir salgında yüksek bütçe açığı ve enflasyon gibi olumsuz göstergeler sağlık ve ekonomik aktivitenin devamlılığı noktasında birincil öncelik olmayabilir. Ancak bu dönemin ardından atılacak adımlar ve programların neler olacağını açıklanması öngörülebilir politikalar izleneceğine dair algı için kritik öneme sahiptir.**

Normalleşme adımlarıyla birlikte, talepte güçlü bir yükseliş yaşandı. Bu yükselişi düşük faizli krediler ve negatif reel faiz destekledi. PMI, imalat sanayi kapasite kullanım oranı, sanayi üretim endeksi bu kapsamda yükselişe geçti. Şimdi ise yükselen faizlerle iç talebin daha yatay seyredeceği bir döneme giriyoruz. Dolayısıyla dördüncü çeyrekte ekonomideki toparlanmanın yavaşlayacağını tahmin ediyoruz.

Tüketimin değil, yatırım ve teknoloji yoğunluğu yüksek katma değerli üretimin sürükleyici olduğu bir büyüme modeline ihtiyacımız olduğunu çeşitli vesilelerle vurgulamıştık. Mevcut tablo artık parasal ve mali genişleme ile büyümeye devam edemeyeceğimizi gösteriyor.

Anlık, günü kurtaran düzenlemeler hem tüketim hem de iç ve dış yatırım ile üretim ortamı için kritik olan öngörülebilirlik konusunda büyük sıkıntılar yaratıyor. Sorunların çözümüne odaklanan, bilimle çelişmeyen orta-uzun vadeli öngörülebilir strateji ve politikalar ivedilikle hayata geçirilmelidir.

Sertifika No: Q-140005

ESİAD olarak orta ve uzun vadeli yapısal ve kalıcı iyileşmeler bekleyebilmek için:

- Temel hak ve özgürlükleri, evrensel demokrasi ile hukukun üstünlüğünü önceleyen, gerçeklerle yüzleşen, bütüncül bir bakış içeren, yurtiçi ve yurtdışı aktörleri ikna edip güven veren **3 Yıllık Orta Vadeli Plan hazırlanmasının,**
- Ülkeye dair oluşturulacak **güven ve pozitif algıya iyi bir ekonomi yönetiminin eşlik etmesinin,**
- Sağlık Bilim Kurulu'na benzer, izlenecek ekonomi politikaları konusunda öneriler yapabilecek, **akademi ve iş dünyasından üyeleri olan “Reel Sektör Ekonomi Kurulu”nun oluşturulmasının,**
- **Yurtdışından yatırımcı ve kaynağın yeniden ülkeye gelmesini sağlayacak güvenin tesis edilmesinin,** yaşanan kur şokunun tüketici ve yatırımcıların kararları üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılmasının,
- **TCMB faiz politikası öngörülebilir, net ve doğrudan olmasının,** karmaşık ve dolaylı yollarla belirlenen faizle piyasanın fonlanmamasının,
- **Rezervlerle müdahale yerine reel faiz politikasına dönülerek,** ekonomideki çift para durumuna son verilmesinin,
- **Rezervi yükseltecek, döviz girişine olanak sağlayacak uluslararası anlaşmalar için görüşmelere başlanmasının,**
- **Bağımsız kurumların kredibilitésinin yeniden yaratılmasının,**
- Bütçe ve mali disiplinden taviz verilmeden **ülke kaynaklarının verimli ve üretken özellikle artan genç işsizliğine çare olabilecek, katma değerli**

Sertifika No: Q-140005

istihdam yaratacak ve uzun vadede yeni nesil yüksek teknolojlili üretime katkı sağlayacak alanlara yönlendirilmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz.

- **İhracatın hızla artması için dış ilişkilerde daha yapıcı karşılıklı çıkarların gözetildiği yeni bir döneme girilmesi** de beklentilerimiz arasında. İhracat potansiyelimizin yeni üretim teknolojilerine yatırım yapabilecek şekilde kalitesini ve verimliliğini dijital dünyanın gerekliliklerine uygun hale getirerek üretimi rekabetçi kılabilmemiz için doğrudan yatırımları ülkemize çekebilecek bir güven ortamını sağlamamız gerekiyor.

Değerli misafirler,

Esas olan reel sektörün üretimini ve istihdamını korumaktır.

Güven ortamını ve bunun devamlılığını tesis etmemiz şart. Bunun için her şeyden önce:

- Hızlı, adil ve etkin bir hukuk mekanizmasının,
- Güçlü kurumların bağımsızlığının ve
- Liyakat ilkesiyle kural tabanlı karar alan gelişmiş bir demokrasi reformu, zaman kaybetmeden uygulanmalıdır.

Bugün, benden sonra, Yönetim Kurulu Üyemiz ve Ekonomik Gözlem Grubu Başkanımız Sayın Muhittin Bilget, güncel ekonomik duruma dair bir sunum yapacaklar. Akabinde önümüzdeki döneme ilişkin sorunlar ile çözüm önerileri konusunda görüş alışverişinde bulunacağımız kısma geçeceğiz. Bu bölümde

görüşleriniz ve değerlendirmeleriniz bizler için çok değerli. Bunlardan pandemi dönemi başında olduğu gibi bir öneri seti çıkarmak istiyoruz.

Sözlerime son vermeden önce, tüm misafirlerimize tekrar hoş geldiniz diyor, katkı ve değerlendirmelerimiz için şimdiden teşekkürlerimle saygılar sunuyorum.

Sertifika No: Q-140005

